

Conflictul Israel-Hamas și implicarea Uniunii Europene în Marea Roșie

Autor: Dr. George N. Tzogopoulos

Tradus și redactat: Victoria Sara Dazin

Conflictul Israel-Hamas și implicarea Uniunii Europene în Marea Roșie

Ofensiva Houthi, aparent îndreptată împotriva Israelului, nu vizează doar Israelul ci și nave comerciale și de pasageri sub mai multe pavilione, creând astfel o provocare strategică internațională maritimă în Marea Roșie.

UE a decis să răspundă prin lansarea operațiunii ASPIDES. Spre deosebire de Operațiunile Prosperity Guardian și Poseidon Archer conduse de SUA și Marea Britanie, ASPIDES nu atacă ținte Houthi, ci le interceptează loviturile. Deși această abordare complet defensivă poate juca un rol util în protejarea navelor și poate contribui la descurajare, ea îi preocupă pe israelieni, care se tem că răspunsul limitat al UE la amenințarea Houthi reflectă o poziție similară față de Iran.

La 19 februarie 2024, UE a anunțat lansarea Operațiunii ASPIDES. Numită după cuvântul grecesc „scuturi”, operațiunea își propune să salveze securitatea maritimă și să asigure libertatea de navigație în Marea Roșie. Scopul său este de a proteja navele de atacurile pe mare conduse de rebelii Houthi. ASPIDES este o operațiune defensivă, ceea ce înseamnă că va răspunde la atacuri, dar se va abține de la lovirea țintelor Houthi.

ASPIDES a fost inițiată acum un an și are un buget de 8 milioane de euro. Participă patru fregate: germană Hessen, greacă Hydra, franceză Alsacia și italiană Caio Duilio precum și nave aeriene. ASPIDES este condus de la o bază militară din Larissa, un oraș din centrul Greciei. Comandanții operațiunii sunt comodorul grec Vasileios Gryparis și comandantul forței realamiralul italian Stefano Constantino. Un comunicat de presă recent a dezvăluit că 35 de nave comerciale au fost protejate de ASPIDES în prima lună de funcționare. Acest lucru a fost realizat prin doborârea a opt vehicule aeriene fără pilot (UAV) și respingerea altor trei atacuri UAV.

Înainte de lansarea ASPIDES, patru state membre UE- Franța, Italia, Țările de Jos și Spania, au început (cel puțin parțial) să participe la Operațiunea Prosperity Guardian din Marea Roșie. Această misiune condusă de S.U.A și

Marea Britanie a fost anunțată în decembrie 2023 și este susținută de Bahrain, Canada, Norvegia și Seychelles. Alte două state membre ale UE, Danemarca și Grecia, s-au alăturat ulterior și au decis să furnizeze nave de război.

Câteva fregate europene au primit sarcini în zonă care, probabil, sunt asociate atât cu ASPIDES, cât și cu Prosperity Guardian. Franța, a trimis fregata Languedoc în Marea Roșie, iar Italia a trimis nava Virginio Fasan, Țările de Jos și-au trimis fregata Tromp.

Doar Țările de Jos, însă, este direct implicată atât în Prosperity Guardian, cât și în Poseidon Archer. Țările de Jos au participat la organizarea și punerea în aplicare a loviturilor conduse de S.U.A și Marea Britanie împotriva unui număr de ținte Houthi din Yemen (Poseidon Archer). Cu o astfel de ocazie, la 11 ianuarie 2024, președintele Joe Biden a recunoscut contribuția olandeză, alături de cea a Australiei, Bahrain și Canada. Atacuri de acest tip au fost desfășurate în mod regulat pe parcursul primei treimi a anului 2024. Numele și numărul națiunilor participante diferă, deoarece aceasta este o coaliție de benevolă. Danemarca a oferit sprijin pentru mai multe atacuri pe 24 februarie.

Prim-ministrului olandez Mark Rutte a declarat că acțiunea SUA-Marea Britanie „se bazează pe dreptul la autoapărare”. Țările de Jos, care au o istorie lungă ca națiune maritimă, acordă o mare importanță dreptului de liberă trecere și demonstrează acest angajament prin participarea sa la Marea Roșie. Dar mulți cred că decizia lui Rutte de a participa este legată, cel puțin într-o oarecare măsură, de candidatura sa pentru funcția de secretar general al NATO.

Poziția Danemarcei poate fi explicată probabil prin interesul său de a proteja gigantul de transport maritim Maersk. Navele lui Maersk au fost lovite de houthi.

Indiferent de motivațiile olandeze și daneze, nu toate statele membre UE sunt de acord că atacurile SUA-Marea Britanie sunt necesare. Franța, Italia și Spania s-au distanțat de conducerea americană, deoarece se tem de o nouă rundă de escaladare. Franța și Italia preferă ca fregatele lor să rămână sub comandă națională în Marea Roșie. La rândul său, Spania își leagă potențiala

implicare în Marea Roșie de o umbrelă europeană sau NATO. În plus, Madridul a criticat încă de la început războiul Israelului din Gaza, iar acest lucru a contribuit probabil la decizia sa de a păstra o anumită autonomie.

Dezacordurile dintre diferitele state membre ale UE și SUA cu privire la modul de răspuns la atacurile Houthi dezvăluie înțelegerea diferită a afacerilor din Orientul Mijlociu. Unii prevăd o „ruptură transatlantică îngrijorătoare”, în timp ce alții se îndoiesc că o misiune europeană defensivă poate aduce rezultate pozitive în Marea Roșie. Dar ceea ce contează mai mult este măsura în care diferitele operațiuni se pot completa reciproc și dacă un anumit grad de coordonare este realizabil. UE are experiență în implementarea unei strategii maritime în zonă.

Operațiunea Atalanta a fost înființată în 2008 pentru a lupta împotriva pirateriei în nord-vestul Oceanului Indian, în timp ce Operațiunea Agenor a fost lansată în 2020 pentru a asigura o navigație sigură în strâmtoarea Hormuz.

Un eseu al Consiliului Atlantic susține că abordarea europeană destul de blândă în Marea Roșie, așa cum este reflectată în ASPIDES, ar putea ajuta UE să se implice mai bine cu unele state arabe. Potrivit eseului, Egiptului, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite ar putea găsi mai ușor din punct de vedere politic să susțină operațiunea UE decât cea americană.

Deși prognozele sunt riscante pentru o operațiune navală care rămâne limitată în domeniul de aplicare, pare probabil că abordarea limitată a ASPIDES nu va face nimic pentru a repara legăturile tensionate dintre UE și Israel.

Chiar dacă Ierusalimul este de acord cu caracterul complementar al ASPIDES cu privire la Prosperity Guardian, va fi precaut. Financial Times a raportat că UE, Franța, Germania și Italia se străduiesc să convingă alte state membre să nu intre niciodată într-o confruntare cu Iranul. Desigur, statul evreu nu percepe amenințarea iraniană așa cum o percep europenii.

Dr. George N. Tzogopoulos este colaborator BESA, lector la Institutul European de la Nisa (CIFE) și la Universitatea Democrit din Tracia și senior Fellow la Fundația Elenă pentru Politică Europeană și Externă.

“The EU Engagement in the Red Sea”

by Dr. George N. Tzogopoulos , BESA Center Perspectives Paper No. 2,275, April 10, 2024

“Conflictul Israel-Hamas și implicarea Uniunii Europene în Marea Roșie”, autor Dr. George N. Tzogopoulos.

Ofensiva Houthi, aparent îndreptată împotriva Israelului, nu vizează doar Israelul ci și nave comerciale și de pasageri sub mai multe pavilione, creând astfel o provocare strategică internațională maritimă în Marea Roșie.

UE a decis să răspundă prin lansarea operațiunii ASPIDES. Spre deosebire de Operațiunile Prosperity Guardian și Poseidon Archer conduse de SUA și Marea Britanie, ASPIDES nu atacă ținte Houthi, ci le interceptează loviturile. Deși această abordare complet defensivă poate juca un rol util în protejarea navelor și poate contribui la descurajare, ea îi preocupă pe israelieni, care se tem că răspunsul limitat al UE la amenințarea Houthi reflectă o poziție similară față de Iran.